СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 204. | Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 1. вересня, 1923. | VOL. XXXI. | No. 204. | Jersey City, N. J., Saturday, September 1, 1923. | THREE CENTS

МАЙНЕРИ ВИЖИДАЮТЬ РОЗВЯЗКИ ПИТАННЯ СТРАЙКУ

ГАРИСБУРҐ, Па., 30. серпня. — Згідно з обіцянкою, даною ґубернаторови Пиншо, ані представники майнерської юнії ані представники властителів копалень твердого вугля не подали до публичного відома про те, яку відповідь вони рішили дати на пропозиції ґубернатора. Через те газети ґубляться в здогадах. На загал припускають, що майнерська юнія приймє пропозицію, а властителі відкинуть її, полишаючи, одиак, дорогу до дальшого ведення переговорів.

Юнійні робітники відай не приймуть пропозиції ґубернатора щодо непризнання системи відчековання та зажадають докладнійшого означення підвишки робітничої заплати для денних робітників. Представники властителів певно будуть противитися всякій підвишці робітничої заплати, бо на їх обрахунок ся підвишка означалаби підвисшенне тони вугля на 1 доляр.

Тимчасом приготовання до страйку йдуть далі, і хочби навіть обі сторони приняли пропозиції Пиншо, то мимо сього уряд майнерської юнії не відкличе приказу починати страйку з початком 1. вересня.

РОБІТНИКИ ГОТОВЛЯТЬСЯ ДО СТРАЙКУ

ГЕЙЗЕЛТОН Па., 30. серпня. — Заряди копалень твердого вугля в сій околиці завважали, що робітники починають уже забирати зі собою прилади, приготовляючися до страйку з днем 1. вересня.

СЕКРЕТАР ГЮЗ ЗА ЗАСАДОЮ МОНРОВА

МИНЕАПОЛИС, Індіяна, 30. серпня. — Секретар стейту Гюз виголосив перед Американською Адвокатською Палатою промову, в котрій заявився за засадою американського президента Монров, після котрої европейські держави не смікоть поширяти своїх посілостий в Америці, обороняючи її рівночасно перед закидами, що ся засада означає щось ворожого для політики дебжавного безпеченьства на зовні, або накладає якісь границі для межидержавного порозуміння.

ФІНАНСОВІ КЛОПОТИ ҐУБЕРНАТОРА ІНДІЯНИ

ІНДІЯНОПОЛИС, Індіяна, 20. серпня. — Ґубернатор Індіяни Ворен Мекґрей заявив нині, що він находиться у фінансових особистих клопотах, та спросив усіх своїх вірителів на конференцію.

Заявляє він, що причиною його банкротства є фінансові махінації його ворогів.

ПОПАЛИ НА НОВУ ПРАКТИКУ ПАЧКАРІВ ҐОРІВКИ

НЮ ЙОРК, 30. серпня. — Акцизові урядники арештували на побережу стейту Ню Джерзі літак з двома летунами, які опісля призналися урядникам, що вони служили за звідунів для організації морських пачкарів алькоголю. Кілько разів до берегів Америки зближався який корабель з пачкарської фльоти, летуни виїзджали над океан, щоби їх віднайти та навязати порозумінне щодо найкращого висадження на беріг ладунку. За се вони брали по 75 долярів на годину.

Їх арештованне було вислідом припадку. Підчас лету з літака випав їм французький ключ („манкі ренч"), а падаючи на пропелер, зіпсув його так, що вони мусіли спуститися на воду. Тут їх і піймали митові урядники.

БУДУТЬ БУДУВАТИ ВЕЛИКУ ФАБРИКУ ПАПЕРУ

ТОРОНТО, Канада, 30. серпня. — Заряд великої Онтаріо Пейпер Ко. з Торолда, Онтеріо, заповідає, що се підприємство збирається будувати на Лител Айленд, в Норт Тонаванда, Ню Йорк, нову фабрику паперу.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД НЕ ДОПУСКАЄ ІТАЛІЙСЬКО-ГРЕЦЬКОЇ ВІЙНИ

ВАШІНҐТОН, 30. серпня. — І Греція й Італія предложили нині департаментови стейту свої заяви та вияснення в справі масакри пятьох італійських членів межинародної комісії для визначення грецько-альбанської границі.

Урядники сього департаменту не сподіються, щоби непорозуміння довело до війни межи обома державами.

БАНКИРІ ПРО ВРОЖАЙ В АМЕРИЦІ

ВАШІНҐТОН, 30. серпня. — Банкирі, займаючіся даванием кредитів на конто фармерських зборів, відбувають тут свою річну конвенцію. На ній предложено ряд звітів зі стану жнив у ріжних околицях Злучених Держав, з яких виходилоби, що сьогорічні жнива добрі, та що збіже недородило лишень в деяких околицях.

ЗАХОДИ ДЛЯ ЗАБОРОНИ ПАРОХІЯЛЬНИХ ШКІЛ

ЛЕНСИНҐ, Мишиґен, 30, серпня. — Заходи деяких організацій коло заборони парохіяльних шкіл в сьому стейті знова зійшли на ніщо.

Сі організації завзялися зібрати 58,367 підписів на домаганне, щоби стейт піддав під загальне голосованне народа заборону таких шкіл. Стейтова саме конституція має постанову про ініціятиву, себто що населенне стейту може, коли предложить відповідну скількість підписів, примусити стейт піддати якийсь проект закона під голосованне народа. З сього й скористали противники парохіяльних шкіл, але не потрафили зібрати потрібного числа підписів. Не доставало їм коло 3 тисяч.

ПОЧИНАЮТЬ ПРОДАВАТИ НОВІ ПОЧТОВІ МАРКИ

ВАШІНҐТОН, 30. серпня.—Нові почтові марки („стемпси") з портретом Гардинґа, яких почтовий уряд видав 200,000, почнуть продавати з днем 1. вересня. Перший їх ладунок буде виставлений на продаж в Маріоні, Огайо.

ФАНАТИК ПОДРУЖЖА.

Грецького поручника Васка обвиняють, що був жонатий 20 разів. Більшість його жінок є покликана до процесу.

НАФТАРІ ОБЖАЛОВАНІ ЗА ОБМАН.

У Філядельфії засуджено за обманьство двох нафтарів, які подавали своїм клієнтам фальшиві заяви про фінансовий стан своїх нафтових підприємств. Прокуратор говорив, що вони натягнули своїх клієнтів на півтора міліона долярів.

КУ-КЛАКС-КЛЕН ЗНОВА ОСЕРЕДКОМ ЗАВОРУШЕНЬ.

Збори членів потайної організації Ку-Клакс-Клена в Перт Амбою, Ню Джерзі, були нагодою до нових публичних заворушень. Збори сі викликали проти себе демонстрацію, в якій взяло участь коло 6,000 обурених громадян, котрі напали на Клесменів та булиби певно тяжко їх потурбували, якби не була наспіла поліція та не оборонила їх. Втікаючих Кленсменів бито камінием та буками. Поліція мусіла вживати сльозних бомб на розігнанне товпи.

ПОКАРАНИЙ ЗО ПОБИТТЕ ГІПОПОТАМА.

Поліційний суддя покарав гривною на суму 10 долярів Роберта Мекклейна, цирковового трейнера, за те, що сей побив батогом грубошкіргоо гіпопотама.

Позовником виступив представник товариства для охорони звірят, який бачив на свої очи, як обжалований бив звіра. Урядник циркової спілки заявив, що звір врата яких 11 тисяч долярів.

УРАҐАН В ЯВОРОВІ.

Дня 6. серпня було місточко Яворів видовищем небувалого ураґану, полученого з воздушною трубою. На т. зв. Малім передмістю Яворова знищив ураґан 26 домів. Телеграфічні стовпи попадали, дроти порвані. Місто опинилося без електричного освітлення. З будинку, в якому міститься староство, ураґан зірвав кришу. В селі Рогожана зніс ураґан 60 будинків. В селі Залуже впало жертвою ураґану 89 будинків. В селі Селисках з знищених 16 домів і 8 осіб поранених. Крім цього в Яворові і околиці знищені усі сади і великі лісові простори.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Отсим повідомляється, що з приводу законного „свята праці" „Свобода" в понеділок, дня 3. вересня с. р. не появиться.

Адміністрація „Свободи".

ПРИМУСОВА ТВЕРЕЗІСТЬ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛИН, 28. серпня. — Сюди приїхав бувший американський конґресмен Волстед, автор прогибіційного закона.

Як стверджують очивидці, тверезість шириться тепер в Німеччині без ніякої аґітації з того, що кождого дня замикають щораз більше пиварень. Причиною сього поширення загальне зубожінне населення та зріст цін пива та других трунків.

В ПОЛЬСЦЕ ЯК КТО ХЦЕ.

с. ДУБЕЧНО. Дня 25 липня в Дубечні на Волині вештався по селі якийсь підозрілий тип в цивільнім убранні, розпитуючи то про одного то про другого з тутешніх господарів. Нарешті вийшов за село і нобачивши на болоті качку, став до неї стріляти з револьвера. Одна куля влучила жінку, котра на протилежнім березі болота жала жито. Поранену жінку відвезено до Ковельського шпиталю. Підозрілого осібняка затримано і як виявилося з одібраних селянами документів, це був поліцейський шпиг, чи „вивядовця".

УБИЙНИК ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПОМИЛУВАННЯ.

У французькій вязниці в Пуатіє находиться якийсь Пієр Леве, засуджений на кару смерти за вбитте жінки. Оногі ді він дістав повідомлення, що французький президент Мільран помилував його та перемінив йому кару смерти на кару досмертної вязниці. Помилуванне обурило вязника. Він став викрикувати: „Я не хочу помилування. Я хочу йти на ґільотину" (У Франції засудженцям на смерть відрубують голову великим сікачем, установленим на спеціяльній машині.) Мимо його протесту „помилуванне" важне, і Леве буде мусіти відбути решту життя у вязниці.

В тій самій вязниці є двох вязників, теж засуджених на смерть. Президент їх помилувати не хоче, а вичікуванне кари смерти, яка треває вже півтора року, так їх зуїчило умово, що вони пробували вбити один другого тільки разів, що заряд мусів нарешті закути їм ноги й руки.

З КОЛУНІСТА В ТАКИ ПРОСТІ ХРУНІ.

Зі села Шпанова, повіт Рівне, на Волині, пошуть в „Селянську Правду":

В Шпанові й Олексині засновано ще в 1919 р. культ. освітній гурток. Під проводом артиста трупи Садовського п. Зінченка ґурток дуже гарно розвинувся, а його театральні виступи користувались добрим успіхом навіть в Рівнім. З поміж гуртковців вибивалися на перше місце вихованці Дерманської Вчительської Семінарії, а між ними теж С. Семенюк. У 1921 р. покликано того самого Семенюка до польового війська і скоро він опинився в Рівному писарем.

Наші люде врадувались цим, особливо старі родичі і вдови; надіялись, що завсігди буде у кого порадитись. Але тут віджила у Семенюка його шляхоцька кров (його батько трусить сажу з панських коминів) і з нашими селянами не то по українськи, але навіть по польськи не хоче балакати. Инша річ, як прийде якийсь панок, такому то справу й на кватиру занесе, бо це справа з прибутком. До того він ще й шкодить своїм людям. На свого односельчанина Федора Божка, що просив о відстрочку, доніс, що у його є ще брат, що може утримувати маму. Коли-ж навіть комендант поліції провірив, що той брат, жонатий з сім'єю 9 душ, не може утримувати матері, тоді Семенюк заховав подання Божка до кишені і носив цілих 2 місяці. Доперва на хлопотання Божка перед волостю і старостввом подання найшлося там-же таки в кишені. Йому видко „щось" належалося.

С. Семенюк успів вже побувати і „щирим" українцем і російським комуністом і тепер є великим польським патрійотом.

НЕТЕРПЕЛИВІСТЬ.

Двайцятикількалітний дрогобицький Жид Натан Табак був заручений зі студенткою фармакольоґії Едельштайнівною, з якой одначе не міг оженитися, бо родичі нареченої не хотіли видавати замуж молодшої доньки, заки не вийдуть замуж старші. Нетерплячий Табак рішив докінчити справу револьвером. Вистрілом з револьверу поклав свою суджену трупом, почім хотів сам собі відібрати життя, але не міг себе влучити і тільки легко поранився. Табака відставлено до вязниці окружного суду.

ГРЕЦІЯ ВІДКИДАЄ УЛЬТИМАТ ІТАЛІЇ

ПРИЙМАЄ ОДНАК ДЕЯКІ ІТАЛІЙСЬКІ ДОМАГАННЯ

АТЕНИ, Греція, 30. серпня. — Грецький уряд вислав до італійського уряду ноту в відповідь на ультимат в справі масакри Італійців, що були членами межинародної комісії для визначення нової альбансько-грецької границі.

В сій ноті грецький уряд відкидає домаганне Італії щодо відшкодовання для родин жертв масакри, домаганне щодо способу ведення слідства та домаганне, що виновники мусять бути покарані смертю. Сі домагання грецький уряд уважає нарушеннем своєї самостійности та чести. Зате Греція заявляє свою готовість віддати честь італійському прапорови та відправити урочисті поминки.

Греція рівночасно збирається відкликатися в справі свого непорозуміння з Італією до Ліґи Народів.

ІТАЛІЯ ОБСТОЮЄ ПРИ СВОЇМ

РИМ, 30. серпня. — Італійський уряд ще не мав часу заявитися в справі відповіди Греції на свій ультимат.

Зі заяв фашистських часописий видно, що Мусоліні буде настоювати на повне виконанне всіх домагань.

ІТАЛІЙСЬКА ФЛЬОТА ЇДЕ ДО ГРЕЦЬКОГО ПОБЕРЕЖА

МІЛЯН, 30. серпня. — Італійський уряд видав приказ своїй фльоті змобілізуватися в Тарантськім заливі та бути готовою вирушити кождої хвилі до грецького побережа.

Італійська преса дістала строгий приказ не виявляти рухів війск та фльоти.

ІТАЛІЙЦІ НАПАДАЮТЬ НА ГРЕЦЬКІ КОНЗУЛЯТИ

РИМ, 30. серпня. — В Неаполи та Міляні прийшло під грецькими конзулятами до ворожих демонстрацій італійського населення. Тивпа обкидала доми камінием, побила вікна, а в однім конзуляті навіть ранила конзулярного урядника. Вулицями сих міст ходять демонстрації, співаючи фашистські пісні та викрикуючи: „Геть з Грецією".

НОВА ІТАЛІЙСЬКА ІНТЕРВЕНЦІЯ В АФРИЦІ

ТАНҐЕР, Мароко, 30. серпня. — Італія вислала до Африки свій корабель „Авдач", щоби в той спосіб зазначити своє заінтересованне в непорозуміннях в північній Африці.

З англійської преси видно, що Англія заалярмована сим рухом, бо з його виходилоби, що Італія хоче всадовитися напроти Ґібральтару, що панує над входом до Середземного моря.

РАДА АМБАСАДОРІВ ВИСИЛАЄ ПРОТЕСТ ДО ГРЕЦІЇ

ПАРИЖ, 30. серпня. — Межинародна Рада Амбасадорів вислала нині до грецького уряду протест проти масакри межинародної комісії, жадаючи безпроволочного строгого слідства проти виновників.

СОЦІЯЛІСТИ ПРОТИ НОВОГО КАНЦЛЄРА

БЕРЛИН, 30. серпня. — Проти нового німецького канцлера Штреземана вже починається збиратись буря. Соціялісти та демократи, обурені за те, що він іменував нового пресового начальника без порозуміння з сими партіями, почали на нього нагінку за те, що він не потрафив здержати дальшого обнижування німецького гроша та здержати дороженечі.

Німецькі гроші нотовано на берлінській біржі по 12 міліонів марок на одного доляра.

НАСЛІДКОМ ГОЛОДУ

ГАНОВЕР, 30. серпня. — В місті Ліндені, коло Гановеру, заслабло через затроєне кінське мясо 55 людий. З того 2 уже померло.

ВІДГОМІН МОСКОВСЬКОЇ РЕЛІҐІЙНОЇ БОРОТЬБИ В АМЕРИЦІ

МОСКВА, 30. серпня. — Синод реформованої православної церкви в Росії вислав заяву до американського уряду, в якій пише, що перебуваючого тепер в Америці православного митрополита Платона позбавлено уряду та що він ніколи не був установлений церковним тілом на Америку. На тій основі синод називає його „обманцем, який підлягає судови". Синод визнає своїм представником в Америці Кедровського.

НЕ ПОПЛАЧУЄТЬСЯ ТОРГОВЛЯ „РОСІЙСЬКИМ" ЗБІЖЕМ

МОСКВА, 30. серпня. — Большевицький уряд через раду комісарів видав приказ, щоби в огляду на зниженне цін збіжа на межинароднім ринку скасувати деякі податки, що мають бути плачені збіжем. На думку комісарів, таке зарядженне поможе селянам висилати збіже за границю.

ТУРЕЧЧИНА НЕ ХОЧЕ ПРОГИБІЦІЇ

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 30. серпня. — Турецький уряд не хоче завести прогибіції, бо торговля алькоголічними напоями приносить йому великі доходи. Через свої ріжниці в сій справі уступив міністер для релігійних справ.

ЗБОРИ ЛІҐИ НАРОДІВ ВИЗНАЧЕНІ НА 3. ВЕРЕСНЯ

ЖЕНЕВА, 30. серпня. — Четверті загальні збори Ліґи Народів почнуться дня 3. вересня.

ВИСЛІД АЙРИСЬКИХ ВИБОРІВ

ДАБЛИН, 30. серпня. — При послідних виборах до айриського парляменту прихильники теперішнього уряду дістали три рази тілько голосів, що його противники.

КИТАЙСЬКІ БАНДИТИ ПОБИЛИ АНҐЛІЙСЬКИХ МІСІОНАРІВ

ШАНҐГАЙ, Китай, 30. серпня. — Китайські бандити вбили в Шахванській Провінції двох британських місіонарів.

"SVOBODA" [illegible]
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays,
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і загряницю.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За зміну адреси доплачується 10 центів.
Телефон „Свободи" [illegible] Montgomery, [illegible] Montgomery.
За отповідне редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

„КОМУНІЗМ ПОГИБ".

Вілєм Н. Гаскел, голова Американської Ратункової Адміністрації в Росії, зложив після свого повороту з Росії на руки голови предсідателя організації Герберта Гувера звіт, який в однім уступі згадує стан комунізму в Росії. Пишеться там: „Комунізм в Росії покинули, і він погиб. Росія тепер йде дорогою до виздоровлення."

Отсе свідоцтво людини, яка жила в Росії довше як рік і працювала серед народа, має більшу вагу як заяви американських сенаторів, яких московські большевики запрошують на кілька-дневні банкети.

Очевидно, його слова відносяться до комунізму яко до системи народної господарки, а не відносяться до комунізму як до панування комуністичних комісарів. Бо, хоча комунізм яко система господарки вже погиб, то комісарі, які пробували сей комунізм завести, ще держаться при владі і далі панують над народами Росії.

Большевицька влада опирається на насильстві, і як така не пропадає від упадку сеї або онтої господарської теорії, але від насильства над нею. Сила, яка сього доконає, наростає, але ще на стільки не закріпла, щоб повалити сих, що стільки нещасть звалили на народ.

ЗНОВА ТАКИЙ САМИЙ ОБРАЗ.

Поданий у вчорашнім числі спис наглих інтерпеляцій Українського Клюбу в польскім соймі в Варшаві подає нам такий самий образ українського життя під польською окупацією, який подав спис внесків.

Знова самі надужиття, зловжитки, знущання над національними та релігійними почуваннями народа, економічний визиск, політичний гнет, страшна урядова корупція.

Нема що себе дурити, що сі інтерпеляції помогли запобігти сим зловжиткам. Певно, що ні. Вони лишень помагають в народі виробляти ту свідомість, яка є неминучою умовою зросту тої сили, яка має з лиця української землі змести без сліду всю ляшню та всі її „благодати".

НА ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕС.

Заклик Обєднання Українських Орґанізацій в Америці" повинен найти відгомін в кождій українській громаді в Злучених Державах.

Справи, поставлені на денний порядок Другого Всеукраїнського Конґресу, такі важні для нашого визвольного руху, що ні один громадянин, котрому дорога доля українського народа, не може минути заклику без діла.

Всі ми, вдоволені з української політики в Злучених Державах, і невдоволені нею, повинні збиратися на Другий Всеукраїнський Конґрес до Філядельфії. Хто думає, що українська іміграція йде доброю дорогою, повинен їхати туди сю дорогу піддержати. Хто думає, що треба піти другою дорогою, треба їхати навчити громаду кращого.

Коли наша національна орґанізація не проявила такої сили, як нам бажалобся, то ми, як се роблять всі дозрілі народи, не можемо кинути її на пропавше. Як нам в орґанізації щось не подобається, не піднесім клича: Геть з нею! Місто сього треба підняти клич: Біда в тім, що за мало в нас орґанізації! Біда в нас в тому, що ми за слабо стоїмо за своїми орґанізаціями! Не нищити нам існуючих орґанізацій, а піддержувати, скріпляти, удосконалювати!

З такою орґанізаційною постановою повинні всі громади українські в Злучених Державах вибирати делеґатів на Другий Всеукраїнський Сойм у Філядельфії.

ДЕ ПРАВДА?

Телеграфують з Москви, що в „Росії" заповідаються прекрасні врожаї й жнива.

Тимчасом большевицькі ґазети на самій таки Україні говорять про урожай зовсім друге. Цілий ряд звісток в них віщує злі врожаї.

Припустити, щоби большевицькі ґазети на Україні писали, що урожай злий, коли він добрий, тяжко. Вони після всякої правдоподібности представляють дійсний стан.

Пощож тоді телеграми про знамениті урожаї? Се телеграми не для внутрішної консумції, се не большевицька годівля для народа в Росії й Україні. Се „товар" для заграниці. Се пишеться нате, аби заграниця не дивувалася, як большевицькі комісарі будуть продавати українську пшеницю. Заграниця не буде знати про те, що на Україні населення терпить через кепські врожаї; вона має судити по проданій пшениці, що там сеї пшениці за богато.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО. („Нова Україна").

ЄВРЕЙСЬКЕ ПИТАННЯ НА УКРАЇНІ.

(Докінчення)

Так, антисемітизм по всій дериторії „Союза Соціялістичних Радянських Республік" росте з кождим днем. Ховати, замовчувати, заперечувати цей ґрізний, для всіх помітний факт було б шкідливим і навіть злочинним боягузтвом. Кричати треба про його. І рівночасно уважно та сумлінно студіювати його, щоб знайти дійсні причини цього явища й засоби боротьби з ним.

Основна причина, повторяю ще раз, ховається в тяжкому економічному стані країни. Що більше маси страждають од його, що дужче вони зацьковані та забиті злиднями, то легче користолюбним елементам підказати їм свої пояснення, то охітніще маси піддаються почуттю ворожости до чужого. Таким чином, формула „чим гірше, тим краще" ніяк не може служити для ослаблення антисемітизму в масах. Навпаки, всіх засобів треба вжити на те, щоб піднести й закріпити екомічний стан країни й працівничих мас.

І знову повторюється й у цьому випадку те твердження, що активними „ідеологами" антисемітизму являються представники пануючої кляси, які хочуть без конкурентів володіти всіма благами свого упривілейованого становища. Мова йде, звичайно, не про робітників і не про селян, бо не ці кляси в сучасній Росії й на Україні панують, не зважаючи на те, що офіціяльно ці країни мають назви „робітничо-селянських" держав. Панує (покищо неофіціяльно) тут, у даному моменті, нова „совітська" буржуазія, „непмани". Примітивно-хижа, несвічена, малограмотна, кляса, що вийшла з рядів дрібної буржуазії, з камер кримінальних в'язниць, з рядів комісарів і чекісів, жадібна, люто-еґоїстична, безпринципна в етиці та політиці й непохитно тверда в одному принципі „грабуй і збагачуйся", ця кляса в суті вже й тепер диктує країні (та й урядовій Рос. Ком. Партії) свою волю. Вона, ця нова буржуазія, свідома прикмет еврейської буржуазії, передбачаючи, що у справі дійсної орґанізації господарства вона не зможе конкурувати з останньою, зарані поспішає позбутися небезпечного супротивника. Непман — отвертий і брутальний юдофоб. І тільки під час панування такої нахабної кляси може так нахабно провадитись антисемітська аґітація, як це тепер є в в непо-„совітській" Росії під владою теперішньої Рос. Ком. Партії. Тільки на дверях непо-„совітської" установи урядовець міг повісити оповістку: „Жидов не принимаю", як про це часу сповіщали ґазети. Занадто непо-урядовець, певно, дістав прочуханку від начальства. Але характеристичне те, що він насмілився на такий учинок.

І в цій ляконічній оповістці ховається ціла програма: і процентова норма, й „черта оседлости", правові обмеження, й погроми. І не треба бути дуже далекозорою людиною, щоб угадати, що з остаточним „воссшесвієм на престол за допомогою Політбюра ЦКРКП Принца-Непа" в Росії отверто запанує й реакція й антисемітизм.

І коли політика Політбюра РКП вириває з уст М. Горького слова про „святині", то що вже казати про тих людей, які стоять розвитком нижче за Горького? Не диво тепер зустріти серед колишніх щирих демократів і навіть соціялістів роздратованих, розлючених антисемітів, які часом самі з себе жахаються. Та ще більше: навіть серед самих „комуністів" із РКП (як час-од-часу сповіщають ґазети) ростуть юдофобські настрої. А що на Україні, навіть серед української інтеліґенції, шириться антисемітизм, то це знов таки сумний і ґрізний факт, із яким треба боротися всіма силами розуму й волі.

Українство не повинно піддаватися емоціонально психологічним провокаційним моментам. Воно насамперед повинно зрозуміти явище в усій його об'єктивній суті, повинно вияснити собі причини такого ненормального стану річей і реаґувати на його орґанізовано, доцільно, відповідно до інтересів одної й другої сторони. В інтересах українства є мати в еврействі не ворога, а, навпаки, приятеля і співробітника. Не ворожостю, не помстою, не погромами, не вигнанням еврейства, не обмеженням його у правах, як то мріють переконані антисеміти, можна направити ту шкоду, яку приносять деякі елементи еврейства українському національному визволенню, виконуючи централізаторські та русифікаторські директиви Москви, а втягненням еврейства в інтереси України, як державного й національно-осібного тіла, приняттям, як рівного члена, в спільний господарський, політичний і культурний колектив.

Еврейство ж з свого боку, повинно раз на завсідо пронятись тою думкою, що відродження украінької нації не може бути спинене ніякими силами, що колишньої „єдиної-неделімої" Росії не буде во-віки, що боротьба української нації з руським імперіялізмом не спиниться доти, доки Україна не стане цілком вільною, незалежною й самостійною державною одиницею. Культури української, раз пробудженої, нікому вже не припинити в її переможному поступі. Диктатура руської культури, до певної міри ще можливо при деспотичному, абсолютичному режимі Москви, але найменча перемога демократії (тої самої демократії, яка одна врятує еврейство від диких проявів антисемітизму!) зразу цю диктатуру знищить. На Україні з залізною неминучостю культура того народу, який заселяє цей край, який становить у йому головну економічну та політичну силу, себто, українського. І коли еврейство ясно зрозуміє й засвоїть собі цей природний і протий факт, воно повинно перемогти свої психічні, утворені ненормальним минулим нахили та симпатії і свідомо та активно помагати необхідному й корисному процесові, себто, стати активними громадянами України і відомими співучасниками в її відродженню. Це буде найкращим способом усунути всі ті тяжкі, нелюдські, ненормальні відносини та настрої, що витворилися силою об'єктивних обставин та злочинною, дурной волею сучасних панів політичного становища.

Серед деяких кол громадянства в Росії й за кордоном поширена думка, що падіння влади Рос. Ком. Партії загрожує лихом Росії й зокрема еврейству.

Глибоко помилкова думка. Навпаки, що далі буде тягтися влада Рос. Ком. Партії, з її сучасними методами, то більші ускладнення та небезпеки наростатимуть під зверньою тишею. І в інтересах усіх трудящих Росії й України, а також у інтересах еврейства цих країн, необхідне цілковите й радикальне усунення цієї влади. Необхідне як-найшвидче установлення твердого широкого демократичного ладу.

Найкращим і найбезпечнішим засобам розпорядження накопиченої й щоденно призбіруваної енерґії обурення мас — було б дня даного моменту: реалізація в Росії й на Ураїні радянської конституції (яка лишається тепер тільки на папері), себто, установлення дійсної радянської влади, радянської демократії, виборности рад, і переходу фактичного управління цими державами до З'їзду Рад та його орґанів. Звичайно, урядуюча тепер партія руських „комуністів", на вільних виборах, у ради пройшла б у меншости, инакше кажучи, мирно й безкровно передала би владу тим партіям, які в радах мали б більшість (мабуть, партіям, що стоять на ґрунті трудової демократії).

Це було б найкращим розвязанням (для даного моменту і в даній стадії) й еврейського питання. Влада демократії є найпевніща ґарантія проти всяких людожерчих наук і проти національних та правових нерівности, не кажучи вже про ріжні ексцеси.

Одначе, й демократії в сучасному устрою не сила до кінця розвязати вікове еврейське питання. Соціяльно-економічна нерівність, жорстока клясова боротьба, незабезпеченість широких мас працюючих, темнота цих мас, забобони расові та релігійні, все те, ро утворює і підтримує цілі тисячліття еврейське питання, все це в більш ослабленому вигляді буде мати й на далі свій шкідливий вплив.

Тільки тоді, коли в людському громадьстві буде знищена конкуренція й боротьба за існування в клясових формах, коли кожен індивід і кожна народність економічно та соціяльно рівноправні, тоді тільки еврейське питання цілковито розвяжеться й не буде болюче хвилювати і людність і еврейство, як не хвилює більше хвороба, яка остаточно й на завжди зникла.

П. Карманський.

ВОСКРЕСНЕШ!

Воскреснеш в лiпоті та славі,
І під твої скоряться нозі,
Покірні у своїй знемозі,
Всі супостати та лукаві —
Твої кати кріваві.

З твойого гордого коліна
Зросте племя нових Самсонів,
Що повалить стовпи кордонів —
І викотиться мов лявіна
З тюрми вільна Вкраїна.

Немов орля обновишся весною,
Збереш синів під прапор рідний,
І як хазяїн, чесний, гідний,
Даси всещедрою рукою
Европі дар спокою.

І в мирі будеш споживати
Солодкі плоди твого поту
И не знати-меш журби-турботи,
Медями буде напувати
Тебе країна-мати.

І не дозволиш торгувати
Грабіжникам твоїм потомством!
Спалиш Содому з віроломством —
І вражені мечем відплати
Зіслізнуть супостати.

И будеш пишатися, Народе,
Як цар у колі слуг покірних,
Ґеоном вмитий мук незмірних
Ясніти будеш сяйвом вроди
Од роду та до роду.

Воскреснеш, скований Титане,
Як встав з утроби кита Йона!
І зіллем рідного Сіону,
Де храм твоеї слави стане,
Сцілиш жагучі рани.

Прудентопіль, 1. червня, 1923.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

И. Л., Скрентон, Па. — З людьми, що похвалюють чужу владу на Україні, не хочемо мати ніяких зносин ніколи.

М. Косівський, гарматчик УГА.

МАРШ 3-ОГО ГАРМАТНЬОГО СТАНИСЛАВІВСЬКОГО ПОЛКУ.

Уложений і співаний гарматчиками станиславівського полку при наступі під Коростенем на Великій Україні.

Ми артилеристи третього полка,
Прийшли у Дніпро на гостину;
Ідея у серцю для всіх нас одна: (2)
Спасти Любу Неньку Вкраїну.

В переді полковник зі штабом верхом,
Прямує лісами степами;
Везуть і гармати тим самим шляхом, (2)
Старшини йдуть разом із нами.

Хто має відвагу і щиру любов,
До Неньки Вкраїни святої:
В наш полк приходи й ми разом з тобою (2)
Здобудем для внуків більш волі!

Вже досить неволі, вже досить наруг!
Від хитрих проклятих Псубратів...
Від Сяну до Дону, від Карпат за Буг (2)
Гонити нам треба сих катів.

Згадаймо Богдана і ніч ту святу,
Як кріпость „Кодацьку" валили;
Як прадіди наші під Львів йшли в мету, (2)
Кістками Поділля стелили.

Слідами прадідів підемо й ми,
Хоч згинути мали-б у бою;
Покляньмось спочити не раньше того, (2)
Аж край наш побачим в спокою!

Чим жити рабами, так згиньмо в війні,
За волю й свободу Вкраїни:
В Европі хай знають — не труси ми — ні! (2)
Небаром будем в Галичині!...

Тоді в Трибухівцях могилу взнесем,
В Бучачи зайдем одпочати;
Кріваву дорогу в Янчин спомянем, (2)
Полягли там нашії брати...

Старий Константинів і Житомир славний,
Ушомир під Коростем всюди;
Там наших героїв не трохи лягло (2)
Москаль їм дер шкуру, пік груди.*)

Могили на степах свідчити будуть,
І нашим будучим нащадкам;
Про славу третього полка розкажуть, (2)
А внуки муть вдячні нам — предкам.

Дніпро і Хортиця колись помяне,
Вітром перекаже все Лугу:
Про наш славний полк, се козацтво славне (2)
На волі внук кликне знов: „Пугу"!

На Великій Україні (Горовиці), 15. вересня, 1919.

*) Большевики при наступі нашої Армії на Коростень замучили поручника Левицького — ще живому випекли хрест на грудях і обдерли з ніг шкуру.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ПОМОЧІ

В Параді відбулась від 14. до 22. червня Конференція Европейської Студентської Помочі.

На конференції було присутніх 126 делеґатів, що представляли студентство 33 нації. Святочне відчинення конференції, відбулося в Будапешті в помешканні Вищої Технічої Школи в присутности представника угорського уряду, угорського студенства та инших. 25. делеґати виїхали до Параду, де і відбувалася ціла праця конференції.

Конференція мала за завдання крім плекання всесвітної студентської солідарности ознайомити як керовників европейської студентської помочі так і ширші кола студентства з матеріяльним положенням студентства поодиноких народів та з тими шляхами, якими найліпше може переводиться допомога потрібуючим студентам.

З дня 15 по 20, поодинокі делеґації складали звіти ілюстрацією, до котрих була влаштована виставка. Українська делеґація, що складалася з 5 осіб: д-р М. Мельник, ст. М. Тютюнника ст. Бачинський, ст. О. Лупашко та ст. П. Божевників. Вона давала свій звіт 18. 7. на вечірньому пленумі Українська частина виставки була найліпшою з поміж инших і звертала на себе увагу всіх присутніх делеґатів. 20. давала п. Ґредін звіт про положення студентства на Великій Україні.

В-перервах поміж пленумами працювали поодинокі комісії, яких було 6 і які розбірали такі питання: 1. Директиви для праці Европейської студентської помочі. 2. Самопоміч, 3. Притягнення ширших кол студентства багатших країв до допомоги потрібуючим студентам. 4. Допомога еміґрації та національним меншостям, 5. Допомога студенткам, 6. Майбутність европейської студентської помочі. В комісіях брали участь і представники української делеґації. В працях по комісіях та на пленумі конференція звернула увагу на потребу помочі хорим і політичним еміґрантам та на орґанізацію і поширення „Студентської самопомочі". З окрема з постанов конференції варто відмітит, що ціла допомогова акція українському студентству має іти за посередництвом Цесуса. Так само, щодо допомоги хорим то в першу чергу уаглядинуватися студенти Українці, які знаходяться в найгіршому положенню.

Ціла конференція пройшла під знаком [illegible] непорозумінь, що повстали поміж студентством ріжних народів в наслідок війни та дальшого розвитку політичних подій. З цього боку надзвичайно характерна промова французького делеґата, що була перенята бажанням усунути ті ненормальні, протигуманні відносини які істнують нині поміж німецьким та французьким народом. Голова німецької делеґації д-р Тільман немов у відповідь — багато кажучи без слів — підійшов і стиснув руку французькому делеґатові. Цей момент викликав велике зворушення поміж делеґатами і дав доказ, що конференція дійсно спричинилася до розвитку і скріплення справжньої студентської солідарности. 22. червня відбулося урочисте зачинення конференції.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим подаеться до відома членам Січи, від. 245 У. Н. Союза та членам тов. Помочи Письменникам, щоб відносилися в справах товариських на пониэшу нову адресу: 04-05

WASYL HASIJ,

831 Lamberton St., Trenton, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

„Т-ва Русько-Українсьмий Народний Театр".

Сим повідомляеться всіх членів і членкинь вище згаданого товариства, що в суботу 1-го вересня с. р. о год. 7-ій вечером відбудуть загальні збори Т-ва Р.-У. Н. Т." в гали Т-ва „Наука" 315 E. 10th St. На черзі дуже важні справи. Присутність конечна всіх членів. — СЕКРЕТАР. 04

ПОЛЬСЬКІ ОБМЕЖЕННЯ ВИЇЗДУ ЗА ГРАНИЦЮ

Міністерство військових справ у Польщі видало нову інструкцію в справі дозволу виїзду за границю. Згідно з нею, обмеженням щодо виїзду підлягають: 1. Мущини, які мають починати обовязок діяльної військової служби, як про це кажуть дотеперішні приписи дотичного закону; 2. Мущини покликані до діяльної постійної служби а які користуються полекшами і є причислені до „запасової"; з Резервістки (кат. А.) до літ 28 включно. Таким робом до цієї групи входять: а) від скінченого 17. р. життя до 21. р. включно; б) ті, що користають з відкладеного речинця і є зачислені до „запасу" резервісти катег. А до 28. р. включно. Всі ці мусять мати дозвіл на виїзд від військової влади.

До другої групи входять: 1) всі понад 28 років, 2) офіцири резерви, 3) зачислені до катег. С—1 і С—2 санітарних приписів з поміж мущин від 17. до 28. року включно, 4) зовсім звільнені від військової служби. Друга група одержуе пашпорти без дозволу військової влади, але мусить предложити військові папері. Кожний запасовий і резервіст, що виїзджае мусить залишити свою адресу в повітовій команді. Ці приписи стають дійсними від 1. вересня.

ДОПИСІ

МИННЕАПОЛИС, МИНН.
У. Н. Дім.

Наша громада в Миннеаполис була ще недавно розділена на три гурти, а саме на Галичан, на людий з угорського боку і людий з Великої України.

Ті три групи перлися з собою за церкви, образи і віру, а ніяк не хотіли порозуміти, що національний фронт мусить бути оден!

На щастє найшлися такі, що роздумали добрий плян, якби звести усіх докупи.

Дня 21-го січня с. р. скликано загальні збори усіх Українців нашої кольонії. На тих зборах положено основи під всенародню інституцію „Український Народний Дім".

Вибрано організаційний комітет, який взявся горячо до роботи. Помимо всяких перепон і лайок по часописях, цей комітет зумів приеднати свідомих людий з усіх трох груп і довів до того, що нині членами Нар. Дому є не тільки Галичани, але й наші браття з угорського боку і з Вел. України.

Вже тепер більша половина Українців в Миннеаполис належить до нас.

Досі придбано прегарну площу а й поважну суму гроший на будівлю. Є надія, що ще сього року комітет приступить до будови. Через той наш „Укр. Нар. Дім" ми перевели ділом організацію одного всеукраїнського фронту та сповнили для себе бажанне Тараса, щоб „у своїй хаті своя правда і сила і воля".

На еміграції Укр. Нар. Дім стае осередком і серцем всякої народної роботи.

Член У. Н. С. і У. Н. Д.

—o—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

У нашого народу забогато покірности! Наша ввічливість і уступчивість мае всі признаки рабства.

Возьмім як примір уживанне нашої мови. Світові знавці оцінили, що українська мова одна з найгарніщих у світі. А нехай тільки у нашім гуртку найдеться оден Поляк, ого! вже цвенькае „по польскему". Переважна часть навіть не уміе польської бесіди, але „гандаляпае" так, що „кінь засміявбися".

Чому не мае. Ляшок пристосуватися до більшости, а тільки ми маємо дати пошану його „панській мові"?!

Ми повинні шанувати себе і мову свого народа. Начхать нам на польську ласку і приязнь.

Чиж не ясно кождому із нас, що виставляемо себе на сміх і пониженне, коли вживаемо ляцької мови?!

Через таке ми наче встидаемося свого рідного слова й немовби цурались власної нації.

Ой не пора бути підніжками та покірниками та панщизняними рабами!

Маймо честь перед людьми і перед собою.

Ляхи забрали безправно велику часть нашої землі і народу та поводяться з нашими людьми якби з невольниками. Не даваймож ми своеї печатки на ту неволю.

Хто з Українців в Америці нехтуе своєю мовою в користь польської, то так, якби годився на ляцьке ярмо, у яке Ляхи пробують запрягти наш народ.

В. Оприско.

НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

Переведена на весну ц. р. статистика виказуе, що число худоби на Великій Україні значно обнизилось. Коли торік мало бути 23.300.000 штук, то цього року нараховано лише 21,400,000 штук. В деяких губерніях скількість господарств, що не мають живого інветаря, дійшла до 30 прц.

Харчевий комісар Брюханов поясняе це явище тим, що хлібороби платили торік харчевий податок худобою.

ПОКЛИК ДО ОДНОСІЛЬЧАН З ДОЛИНЯН, ПОВ. РОГАТИН

Родимці!

Наші браття в старому краю постановили собі боротися з найбільшим ворогом поневоленого народу, з темнотою. Тому то взялися вони до збудовання твердині самоосвіти, а се нового будинку читальняного. Новий будинок майже на викінченю за старанням та трудом населення села. Та тепер приходиться дуже тяжко докінчити розпочате діло, бо внутрішна обстанова вимагае найбільших видатків, а знищене село не може так легко на них стягнутися.

Тож читальняний Виділ віднісся до нас тут в Америці з просьбою о поміч. На сей зазив відгукнулася громада з Бейон тим, що вибрала комітет, який займається збіркою добровільних жертв. Цей комітет вже дещо зібрав і зараз продовжуе свою роботу. Та щоб підмога була видатною всі громадяне з нашого села, деб то вони не жили, мусять до цього причинитися. Тож сею дорогою звертаемося до всіх мешканців з Долинян сповнити свій обовязок зглядом Рідного Села та надіслати свою лепту.

Тож до діла Браття і Сестри! Покажім своїм землякам, що ми серцем і душею з ними. Даймо всі по нитці, а буде рідному селови сорочка.

Бейон, дня 26. серпня, 1923.

ЗА КОМІТЕТ ЗБІРКИ НА БУДОВУ ЧИТАЛЬНІ В ДОЛИНЯНАХ:

Кузь Гриник, голова; **Іван Костів**, писар; **Микола Жирик**, касіер; за контр. комісію: **Дмитро Павлишин-Міньків, Татіон Гриник.**

Жертви проситься слати на адресу касіера: **Mike Zyryj, 13 E. 21st St., Bayonne, N. J.**

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ

МАВРА ЙОКАЯ.

(Переклад з мадярського)

ПЕРШИЙ ТОМ.

ТРЕТИЙ ТОМ.

(50)

„Я оповів тобі про цю справу, щоб ти зясувала йому наш відїзд; але я можу тобі сказати наперед, як він подивиться на цю аферу — він скаже: не робіть жадного шуму і старайтесь кінчити справу можливо скорше, щоб вона не стала ще гіршою; і секунданти повинні мати розум."

„Що це значить, що секунданти повинні мати розум?"

„Оскільки це залежить від них змягчити чи загострити результат дуелі в залежности від стопня образи. Ми змягчимо дуель. Твое імя не буде згадано між мотивами образи. Ми спонукаемо Беренда заявити, що він викрикнув слово брехня на вислів Салісти про угорське війско. Цей вірогідний причинок приймуть обидві сторони і твое імя ніяким чином не буде вмішано в цю справу."

„Тут ходить не о мене, а о те, що через мене можуть когось вбити."

„Відносно цього будь спокійна. Секунданти мати-муть розум. Ми призначимо барер на тридцять кроків і дамо їм погані військові пістолети, якими поминають ціль о пядь на відстані одного кляфтера; буде умовлено, що вони не мають права цілити довше ніж одну мінуту; і будь певна, що колиб обидва були такі товсті як слони і такі добрі стрільці як Робен Руж, та колиб вони стріляли навіть цілу годину, то всеж нікого не трапилиби. Коли ти мати-меш чоловіка, то він буде полагоджувати нераз такі афери задля твоїх гарних очей. Я чую свій віз і мушу поспішати, бо на світанку справа починається."

Ґраф Едмунд поспішив відійти.

Ця маленька дурничка дуже попсувала забаву. Цілий спортовий сезон був нею перешкоджений. По відїзді шістьох мущин з товариства продовження ловів зробилось неможливим і для иньших. Кождий рішив завтра рано вернутися до Пешту.

Ця ніч була для иньших дуже неспокійною.

Товаришуюча дама оповідала про контесу Анґелю, в кімнаті якої вона спала, що контеса вставала в ночі шість разів і запалювала світло, твердячи, що вже день і час відїздити. Вона спала мабуть дуже неспокійно.

О десятій годині другого дня не лише гості а і графиня Тойделінда з її родичами була вже в Пешті.

Контеса Анґеля ходила неспокійно в своїй кімнаті туди і сюди.

О одинадцятій годині їй донесли, що прийшов ґраф Едмунд. Вона сказала просити його до неї.

Едмунд війшов до Анґелі блідий, незадоволений, з подражненим виглядом до Анґелі, яка старалась відчитати на його обличчю, що трапилось.

„Ну, що сталось?", запитала Анґеля, „трапилось нещастя?"

„Нікому нічого не трапилось," відповів Едмунд терпко. „Але справа стоїть гірше ніж вчора."

„Відбувся двобій?"

„Так і ні. Відбувся але не цілком."

„Я цього не розумію."

„Я досі також цього не розумів. Двобій, який відбувся але не цілком! Це для мене також нове. Коли ти хочеш, я оповім тобі, як це сталося."

„Я дуже прошу тебе о те."

„Отже згідно нашій умові я зявився сьогодня о шестій годині рано в мешканню Беренда, щоб забрати його. Ґеза пішов з лікарем вперед. Згідно нашій умові обидві сторони мали стрінутися чекати одна другу у Ласловського і виїхати звідти на Леопольдове поле, де було призначена зустріч. Я знайшов Івана вже готовим."

„В якім настрою був він?"

„Він був незвичайно жартовливий. Цілу дорогу він оповідав анекдоти. Коли ми прибули до Ласловського, Саліста вилізав якраз також з повозу. Іван зняв шапку і побажав йому доброго ранку. Він мабуть не знав, що це не є звичай. Перед двобоєм сторони не витаються. Саліста не відповів на привітання, хоч, коли вже Беренд відступив від звичая, він зробив би також добре підшовши цілком за його прикладом. Від Ласловського ми поїхали разом до Леопольдового поля. Там ми висіли і пійшли пішки у ліс. Прийшовши на придатну половину ми згід приписам запропонували сторонам помиритися, що було з обох боків мовчки відкинуто. По цім ми відміріли дістанцію, зазначили барери хустками до носа і набили пістолети; сторони визначили тягненням стеблин соломи місця, подались на свої місця і ми дали противникам пістолети в руки. Ударом в долонь дано знак сходитись. Саліста зробив два кроки вперед і стрілив. Як я гадав, так і було, він не поцілив. Тоді Іван крикнув глухим голосом: до бареру! Саліста пройшов, в напрямі до нього до білої хустки. Іван підійшов також до свого бареру. Дійшовши до нього він промовив до Салісти: ви не приняли мого привітання; але, коли я знимаю шапку, то ви мусите зняти також свою. По цім він націлився. Пів мінути, протягом якої він тримав свій пістолет натягнутим, переконало нас, що його рука не тремтить. Пістолет стрілив і Саліста стояв з непокритою головою. Його гусарський кашкет відлетів о два кляфтері позаду нього; золота розетка була одірвана від нього."

„Ах!" зітхнула Анґеля від здивовання.

„Ця людина стріляе як Робен Руж. Ми набили пістолети наново, бо згідно умові треба було стріляти тричи."

„Тричи!" скрикнула контеса.

„Ми гадали, що можемо цілком спокійно поставити ці умови. Тридцять кроків велика дістанція тай пістолети були погані. Окрім того обидва противники були застьобнуті до підборіддя; один мав чорний сурдут, другий сіре військове пальто, і одно і друге зла ціль; окрім того обидва заховали ковнірці сорочок, щоб не мати на собі видатного пункта для цілення. Але збитий кашкет зробив боротьбу запеклою. Показалось, що Беренд незвичайний стрілець. І це викликало в Салісті військову упертість. Другий стріл вони мусіли робити вже від бареру. Саліста скинув тепер свій сірий плащ, розстібнув свій гусарський долман, так, що його червоний желет і білий перед сорочки різко виступали і замість того, щоб стати до противника боком, як то робиться звичайно при двобою, він станув до нього цілою своєю шириною. А червоне і біле то найліпші фарби, щоб різко зазначити ціль. Так, коли набивали пістолети, він виймив свій портцигар і запалив собі цигаро на доказ своєї зимної крови. При другім стрілянню він був знов першим. Тепер він цілився трохи гостро в свого противника. Він цілився довго, так що я був примушений спонукати його нарешті стріляти. Він не поцілив знов. Листя куща, під яким стояв Іван, впало йому на капелюх. Куля обірвала це листя."

Анґеля здрігнулась.

„Тоді Іван сказав до свого противника: пане, не випадае курити циґару в таку серйозну хвилю. Саліста не відповів, але тримав свої груди проти нього і повернувши обличчя в рік пускав ще більші хмари диму від себе. По цім Іван цілив цілу секунду, серйозно і гострим поглядом. Ґрімнув стріл і циґаро вилетіло з уст Салісти сиплючи іскрами."

Мимовільна усмішка промайнула по обличчю Анґелі так швидко, що лише уважний міг би її помітити; слідуючу секунду її обличчя було вже знов непорушне, штивне як виточене з каміння.

Ґраф Едмунд оповідав далі.

„Саліста кинув гнівно свій пістолет на землю. Най мене чорт візьме!" скрикнув він, „коли я ще стріляти-мусь з цим чоловіком! Це Вельзевул у власній особі. Він зістрілюе мені шапку з голови, циґаро з уст, третім разом він відстрілить мені ще острогу з чобота! Він стріляе навкруги мене, як один хінський жонґлер навколо другого. Він глузуе з мене. Я не стріляюся більше з ним! Його секунданти побігли до нього, щоб утишити його; ми пішли також туди, щоб заспокоїти його, але він скаженів. Він не дозволить робити себе смішним! кричав він; коли хтось є Вільгельмом Тельом, то він не повинен вбивати йому яблоко з голови, а мае від разу стріляти в серце; він не стане дурнем під третій стріл. Коли ми хочемо серйозно полагодити цю аферу, то ми повинні дати їм шаблі, тоді покажеться хто є справнійшим. — Ми умовляли його не робити комедії; він мусить ще раз стріляти незалежно від того, чи це коштувати-ме йому остроги чи голови. Дуелянт не мае права вибору і мусить слухатися секунданта. Нарешті Беренду надокучив цей гармідер; він покликав нас до себе і запитав в чім справа. Ми сказали йому, що Саліста не хоче стріляти втрете, але хоче викликати свого противника на двобій шаблями. Іван відповів спокійно: отже дайте нам шаблі! — Як, ти хочеш? — Я згоджуюсь і на коси, коли він це хоче. Секунданти Салісти вислухали цей вислів з найбільшим вдоволенням. Вибух Салісти поставив їх в найбільш ніякове становище, бо то не годиться з звичаем повертатись від пістолета до шаблі. З другого боку стався-б також скандал, колиб Іван не згодився на зміну зброї."

„І ви згодились на шаблі?" запитала Анґеля, дивлячись на Едмунда спід нахмурених брів.

„Коли викликанний згодився на це."

„Але-ж це божевілля з вашого боку!" вибухла Анґеля. „Проти чоловіка, який ціле своє життя вправлявся в фехтованню поставити другого, який йніколи не тримав шаблі в руці!"

„Двобій буде іти ‚до першої кро'" заспокоював її Едмунд.

„Але-ж ви не мали жадного права згоджуватися на це. Ви переступили обовязок секундантів. Ви мусіли-б сказати секундантам Салісти, що ця афера буде покінчена, або тепер або ніколи."

„Це так; і ми зробили-б це також, коли-б Беренд не був проти цього."

(Дальше буде)

ЗВІТ ФІНАСОВИЙ Т-ВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ,

з підпомоги українським студентам в Европі за червень, 1923.

Поміч від опікунів.

Імя Опікуна	Ч. Студ.	Доляри
Филип Ясновський, Сликвіл, Па.	405	10.00
Укр. Громада в Міннеаполіс	25, 117, 254, 275, 311, 312, 326	35.00
о. Олекса Пристай, Карнегі, Па.	259	10.00
Бр. св. Петра і Павла, Карнегі, Па.	357	5.00
Петро Марухняк, Дітройт, Миш.	274	30.00
Т-во Зоря, Ню Йорк, Н. Й.	49	5.00
Ліга Горожан, Ню Йорк, Н. Й.	12A, 29A, 404	7.00
Тов. Запорожська Січ, від. 155 У. Н. С., Перт Амбой	38A, 47A	30.00
Комітет Помочі, Вудгейвен, Л. Ай., Н. Й.	1A	2.50
Тов. Запорожська Січ, від. 117 У. Н. С., Ню Йорк, Н. Й.	301	5.00
Тов. Вільні Козаки, Рочестер, Н. Й.	17A, 70A	15.00
Михаїл Гринішак, Елизабет, Н. Дж.	23A, 36A, 51A	6.00
Григорій Кудрик, Гамтрамк, Миш.	71A	5.00
Укр. Парохія в Байон, Н. Дж.	35A, 78A	5.00
Укр. Парохія св. Петра і Павла, Ютика, Н. Й.	34A, 39A	5.00
Укр. Амер. Горожанський Клюб, Аллентавн, Па.	277	10.00
Тов. Сокіл Клівленд, Огайо	307	5.00
Тов. Вільні Козаки м. Львова, Ню Йорк, Н. Й.	348	5.00
Разом		195.50

Вислано до Української Краєвої Студентської Ради у Львові	72.50
Вислано до Тов. Прихильників Освіти у Відни	70.00
Вислано до Т-ва Українських Студентів в Берліні	40.00
Вислано до Т-ва Українських Студентів Основа в Данцігу	13.00

Українці! Майже що дня довідуєтеся про нові муки й знущання нашого народу в Галичині. Ляшня уживає наших братів, нашу найкращу молодь за погній польських кримiналів; рабують наші села й міста, голодом і кримiналом хотять вигубити наш нарід або вигнати його з прадідної землі, засилаючи на місце тих польських мазурів, щоб віковічна українська земля виховувала польських посіпак.

Не лише тим способом польський уряд старається знищити наш нарід; польські гуни добираються знищити бувші державні українські школи, культуру й також українське слово. Заборонають отворати українські школи, і заборонено вступу усій українській молодіжи до університету і політехніки у Львові.

Діявольський плян польських гакатистів є знищити усю українську й так малу інтелігенцію, хоче змінити український народ в темну і сиру масу, знаючи добре, що над темною масою є легко запанувати та кермувати після своєї волі.

Нарід без просвічених культурно провідників не годен жити. Нарід без інтелігенції не годен довго боронитися перед ворогом.

Провідники, інтелігенція з вищим образованием — це мозок й очі народу.

Товариство Української Молодіжи в Ню Йорку піднялося ратувати хоч в части цю українську молодь, котра шукає світла науки й знання по чужинецьких університетах, як також тих, котрі забуваючи і не зважаючи на свою будучність боряться з ворогом в ріднім краю за вище образування та готові на власних кістках збудувати осередок культури й знання, святиню науки, український університет у Львові.

Чи-ж може знайтися ще яке українське серце, українська душа, щоб відмовилася хоть найменьшої жертви на сю ціль?

На ці високі цілі, на підмогу українському студентству в Европі, на здобуття вищого образування й знання, на український університет у Львові, та на ложку теплої страви для тих, що боролися і готові віддати все й молоде життя за волю й свободу свого народу, — Т-во Української Молодіжі просить, благає о поміч.

Хто розуміє ці мольби не відмовить ніколи хоть найменьшої жертви.

Всякі жертви просимо слати на адресу товариства:

UKRAINIAN YOUNG MEN & WOMEN'S ASS'N,
30 E. 7th Street, - - - - New York, N. Y.

ЗА Т-ВО УКР. МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.:

Григорій Герман, голова; **Омелян М. Коцко**, секр. рек.; **Дмитро Сіроцький**, секр. фін.; **Ольга Кирчівна**, касієрка.

ВИКАЗ ТОВАРИСТВ

які зложили народний податок до Обєднання Укр. Організацій

Авбурн, Н. Й., тов. Запорожська Січ, від. 283 У. Н. Союза	51.00
Авбурн, Н. Й., бр. св. Володимира	10.00
Акрон, О., бр. св. Духа, від. 295 У. Н. Союза	6.00
Акрон, О., бр. св. Івана, від. 68 Провидіння	10.75
Ірі, Па., бр. св. Петра і Павла, від. 40 У. Н. Союза	15.50
Питсбург, Па., тов. Б. Хмельницького, від. 118 У. Н. С.	40.00
Питсбург, Па., бр. св. Юрія	14.00
Геркімер, Н. Й., тов. Запорожська Січ, від. 192 У. Н. С.	8.50
Назарет, Па., бр. св. Димитрія	14.25
Сиракюз, Н. Й., тов. Запорожська Січ, від. 317 У. Н. С.	11.00
Сиракюз, Н. Й., від. 282 У. Н. С.	9.00
Ланкастер, Н. Й., бр. св. Василія, від. 87 У. Н. Союза	50.75
Аллентавн, Па., бр. Непорочного Зач., від. 17 Провидіння	14.25
Аллентавн, Па., бр. св. Михаїла	4.00
Котсвил, Па., тов. Б. Хмельн.	10.00
Міннеаполис, Міни., Комітет Обєднання	220.50
Ню Гейвен, Конн., тов. Любов, від. 370 У. Н. Союза	14.40
Ню Гейвен, Конн., тов. Українська Січ	13.00
Ню Гейвен, Конн., бр. св. Арх. Михаїла	2.25
Балтимор, Мд., Комітет Обєднання	20.53
Балтимор, Мд., від. 55 У. Н. С.	7.00
Бентлейвил, Па., Бр. св. Мих.	22.55
Бруклин, Н. Й., бр. св. Димитрія	25.25
Бруклин, Н. Й., бр. св. Тройці	26.25
Бриджтон, Н. Дж., Комітет Обєднання	9.00
Стамфорд, Кон., Бр. св. Петра і Павла, від. 108 У. Н. С.	2.50
Стамфорд, Конн., бр. св. Арх. Михаїла, від. 350 У. Н. С.	8.75
Когуз, Н. Й., Ком. Обєднання	62.08
Мікіс Ракс, Па., бр. св. Володимира, від. 91 У. Н. С.	60.00
Келейер, Па., бр. св. Духа, від. 7 У. Н. Союза	19.50
Асторія, Н. Й., бр. св. Николая	2.50
Шікаго, Ілл., тов. Вільна Україна від. 139 У. Н. Союза	5.00
Шікаго, Ілл., бр. Пресв. Тройці, від. 139 Провидіння	13.35
Шікаго, Ілл., бр. Рождества Пр. Діви, від. 259 У. Н. Союза	43.75
Шікаго, Ілл., бр. св. Петра і Павла, від 220 У. Н. Союза	20.75
Шікаго, Ілл., тов. Самообразования	10.25
Шікаго, Ілл., тов. Укр. Стйдентів „Мономах"	22.50
Шікаго, Ілл., бр. св. Петра і Павла, від. 165 У. Н. Союза	5.00
Шікаго, Ілл., бр. св. Юрія, від. 397 У. Н. Союза	13.70
Шікаго, Ілл., Клюб Українських Горожан	46.05
Вілінг, В. Ва., бр. св. Івана Хрестителя, від. 56 У. Н. С.	27.18
Патерсон, Н. Дж., тов. Тараса Шевченка	12.75
Гартфорд, Конн., бр. св. Івана, від. 227 У. Н. Союза	8.00
Франкфорд, Па., тов. Сагайдачного, від. 25 Січи	39.50
Франкфорд, Па., бр. св. Йосафата, від. 14 Провидіння	10.00
Колдейл, Па., бр. св. Михаїла, від. 201 У. Н. Союза	8.25
Честер, Па., тов. Сагайдачного, від. 11 Січи	26.75
Честер, Па., тов. Т. Шевченка, від. 156 У. Н. Союза	24.75
Честер, Па., бр. Сош. св. Духа	5.25
Честер, Па., від. 105 Провідіння	4.25
Честер, Па., Комітет Обєднання	16.00
Ст. Луїс, Мо., бр. св. Йосафата, від. 95 Провидіння	16.75
Ст. Луїс, Мо., бр. св. Володимира, від. 179 У. Н. Союза	11.50
МанЧестер, Н. Г., Укр. Комітет	33.25
Гюстон, Тексас, Ком. Обєднання	70.75
Скрентон, Па., Ком. Обєднання	17.25
Скрентон, Па., бр. св. о. Николая, від. 129 Провидіння	10.25
Реймі, Па., від. 125 Провидіння	3.75
Мейфілд, Па., бр. св. Василія	9.25
Ніагара Фолс, Н. Й., від. 351 У. Н. Союза	2.50
Брідспорт, Па., Ком. Обєднання	42.50
Янгставн, О., бр. Покров. Пресв. Богородиці, від. 127 Провид.	3.00
Янгставн, О., від. 36 Січи	12.00
Янгставн, О., Ком. Обєднання	9.00
Єйтсборо, Па., бр. св. Михаїла, від. 51 У. Н. Союза	84.00
Моленсен, Па., бр. св. Петра і Павла, від. 338 У. Н. Союза	16.00
Сентрал Фолс, Р. Ай., тов. Івана Франка	18.00
Данбері, Конн., бр. св. Николая, від. 381 У. Н. Союза	5.50
Деслодж, Мо., бр. св. Николая, від. 225 У. Н. Союза	7.00
Бофало, Н. Й., бр. Непорочного Зачатія, від. 84 Провидіння	27.00
Бофало, Н. Й., бр. св. Николая, від. 127 У. Н. Союза	13.63
Бофало, Н. Й., тов. о. Нижанковського	6.75
Клівленд, О., бр. св. Василія	28.00
Клівленд, О., тов. Запорожська від. 3 Січи	18.00
Клівленд, О., тов. Сокіл, від. 336 У. Н. Союза	26.91
Клівленд, О., тов. Вітовського, від. 39 Січи	26.25
Рочестер, Н. Й., Ком. Обєднания	25.00
Бріджпорт, Конн., тов. Українська Січ, від. 59 У. Н. Союза	11.75
Сентралія, Па., Ком. Обєднания	146.50
Ембрідж, Па., від. 276 У. Н. С.	8.50
Гластонбері, Конн., Комітет Обєднання	30.75
Нортгемптон, Па., бр. св. Николая, від. 18 Провидіння	28.95
Детройт, Миш., від. 24 Січи	29.60
Детройт, Миш., тов. Шевченка, від. 94 У. Н. Союза	24.50
Детройт, Миш., бр. св. Йосафата, від. 96 Провидіння	19.25
Детройт, Миш., бр. св. Михаїла	27.25
Елизабет, Н. Дж., тов. Запорожська Січ, від. 234 У. Н. Союза	69.50
Елизабет, Н. Дж., бр. св. Володимира, від. 65 У. Н. С.	70.00
Елизабет, Н. Дж., тов. Січ, від. 3 У. Н. Союза	18.50
Елизабет, Н. Дж., бр. Непорочного Зачатя, від. 72 Провид.	7.75
Ватервліт, Н. Й., бр. св. Николая від. 13 У. Н. Союза	6.50
Ватервліт, Н. Й., бр. св. Йосафата	11.00
Норт Тонаванда, Н. Й., бр. св. Михаїла, від. 115 Провидіння	5.25
Трентон, Н. Дж., бр. св. Василія, від. 149 Провидіння	7.00
Дітсдейл, Па., бр. св. Петра і Павла, від. 83 Провидіння	15.75
Гейстінгс он Гадсон, Н. Й., Комітет Обєднання	37.00
Оленрійд, Па., бр. св. Михаїла	11.25
Джанет, Па., Ком. Обєднання	3.25
Вудгейвен, Па., бр. св. Димитрія	10.00
Вестбері, Н. Й., тов. Шевченка	14.25
Виппані, Н. Дж., бр. св. Івана	3.25
Браддок, Па., Ком. Обєднання	13.50
Нортгемптон, Па., бр. св. Михаїла, від. 357 У. Н. Союза	12.00
Гері, Інд., тов. Хмельницького, від. 41 Січи	8.00
Джерзи Сити, Н. Дж., від. 54 У. Н. Союза	6.75
Джерзи Сити, Н. Дж., Укр. Поступовий Клюб, від. 70 У. Н. С.	57.00
Джерзи Сити, Н. Дж., тов. Українська Січ, від. 170 У. Н. С.	36.50
Джерзи Сити, Н. Дж., бр. Івана Хрест., від. 270	122.50
Джерзи Сити, Н. Дж., від. 25 У. Н. Союза	27.75
Джерзи Сити, Н. Дж., від. 3 Провидіння	78.85
Джемейка, Н. Й., бр. св. Григорія	70.70
Лорейн, О., бр. св. Андрея	6.25
Литл Фолс, Н. Й., Ком. Обєд.	31.47
Линдора, Па., бр. св. Николая, від. 116 Провидіння	9.25
Ню Йорк, Н. Й., бр. св. Андрея, від. 66 У. Н. Союза	44.25
Ню Йорк, Н. Й., Тов. Запорожська Січ, від. 117 У. Н. С.	57.68
Ню Йорк, Н. Й., тов. Любов, від. 144 У. Н. Союза	15.75
Ню Йорк, Н. Й., тов. Вільність	56.50
Ню Йорк, Н. Й., Ліга Укр. Ам. Горожан	29.00
Филаделфія, Па., Українські Ветерани	6.75
Филаделфія, Па., бр. св. Григорія, від. 239 У. Н. Союза	34.00
Филаделфія, Па., бр. св. Володимира, від 105 У. Н. Союза	29.40
Филаделфія, Па., від. 8 Січи	10.75
Филаделфія, Па., від. 45 Січи	19.50
Филаделфія, Па., від. 4 Січи	32.25
Филаделфія, Па., від. 43 Січи	46.50
Филаделфія, Па., від. 7 Січи	48.25
Филаделфія, Па., бр. Непорочного Зачатія, від. 11 Провидіння	10.25
Филаделфія, Па., тов. Іван Франка, від. 83 У. Н. Союза	6.75
Филаделфія, Па., бр. св. Василія, від. 338 У. Н. Союза	13.75
Филаделфія, Па., бр. св. Йосафата, від. 5 Провидіння	24.10
Филаделфія, Па., бр. св. Петра і Павла, від. 109 Провидіння	6.75
Филаделфія, Па., бр. св. Михаїла, від. 7 Провидіння	4.50
Филаделфія, Па., тов. Т. Шевченка, від. 73 Провидіння	4.50
Филаделфія, Па., тов. Єдности, від. 163 У. Н. Союза	13.25
Филаделфія, Па., бр. св. Николая, від. 101 Провидіння	2.00
Перт Амбой, Н. Дж., Комітет Обєднання	135.75
Пеорія, Ілл., Комітет Обєднания і тов. Укр. Робітники	30.25
Питсфілд, Масс., тов. ім. Вітовського, від. 16 Січи	39.25
Пасейк, Н. Дж., бр. Непорочного Зачатія, від. 58 Провид.	39.00
Пасейк, Н. Дж., Тов. Українська Січ	6.75
Смок Рон, Па., бр. св. Івана, від. 227 У. Н. Союза	18.25
Смок Рон, Па., бр. св. Григорія, від. 135 У. Н. Союза	25.25
Смок Рон, Па., бр. св. Володимира, від. 76 Нар. Помочи	16.80
Сент Джосеф, Мо., Комітет Обєднання	46.00
Спрінг Валей, Н. Й., тов. Просвіта	23.75
Тейлор, Па., бр. св. Василія, від. 380 У. Н. Союза	15.00
Толідо, О., бр. св. Николая, від. 167 У. Н. Союза	12.85
Вандерґріфт, Па., бр. св. Петра і Павла, від. 110 У. Н. С.	9.75
Ван Вургіс, Па., тов. Т. Шевченка	2.25
Йонкерс, Н. Й., тов. Подільська Січ, від. 8 У. Н. Союза	52.50
Йонкерс, Н. Й., бр. св. Андрея, від. 12 У. Н. Союза	54.00
Йонкерс, Н. Й., бр. св. Михаїла	78.00
Йонкерс, Н. Й., парохія св. Мих.	56.75
Йорквил, О., бр. св. Стефана, від. 77 У. Н. Союза	31.75
Йорквил, О., Ком. Обєднання	13.93
Аллентавн, Па., Ком. Обєднання	13.00
Солджер, Па., бр. св. Родини, від. 15 Провидіння	5.00

ВСІМ, ЩО ПИШУТЬ В СПРАВІ НАШИХ ЕМІГРАНТІВ НА КУБІ

До „Свободи" прийшло вже богато листів від наших людий на Кубі. Ці листи, писані приватними особами, описують дуже жалісливо і гірко страшну нужду українських скитальців, які застали там безробітте і опинилися без средств до життя і даху над головою. Через цю нужду богато наших людий слабує, а трапляється чимало й припадків смерти. Кождий автор листу жадає від нас, щоби помістити його поклик у „Свободі", його адресу і т. п.

Сей спосіб не відповідає цілі. Хоча все, що пишеться в листах, певно правда, та ся поміч мусить перевестися через „Обєднанне", яке певно подбає або й подбало вже, щоби запомога зі Злуч. Держав ішла не до приватних рук, а до зорганізованого українського ратункового комітету на Кубі. „Обєднанне" видало вже комунікат і поклик до нашої суспільности в справі скитальців на Кубі. Треба тільки, щоби чим скорше післати свої жертви на руки „Обєднання".